

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р Стоил Мавродиев

на дисертационен труд на тема: „Емоционалност и ценности на учителя“ за присъждане на ОНС „доктор“ по област на висше образование 3. „Социални, стопански и правни науки“

Професионално направление 3.2 „Психология“ („Педагогическа и възрастова психология“)

автор: Зои Теодорос Диамантопулу

научен ръководител: доц. д-р Мария Мутафова

Процедура и предоставени материали

Представеният от докторант Зои Теодорос Диамантопулу комплект материали на хартиен носител е в съответствие с изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за приложението му и Вътрешните правила за развитие на академичния състав в ЮЗУ „Неофит Рилски“, включва всички необходими документи, в т.ч. автореферат и публикации по темата. Процедурата е законосъобразна.

Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

Професионалните педагогически качества и компетентности са от особено значение за специфичния труд на учителя. Същите са обект на изследвания от десетилетия, но въпреки това своеобразната професиограма на учителя се променя съобразно ценностите и развитието на обществото.

Афективните компетентности са сред значимите личностни и професионални качества, които в учителската професия са детерминанти на интеракциите учител – ученик и изразяват професионализма на педагога. Ценностните нагласи и ориентации са онзи екзистенциален филтър, който определя цялостната педагогическа дейност.

Поставени в полето на училищната и педагогическа психология, психологията на личността и професионалната дейност, визираните конструкти, както отбелязва докторантката, са взаимно свързани и са предпоставка за професионална реализация и разкриване на личностния потенциал на учителите.

Всичко това прави проблемната област на дисертационния труд актуална и значима за психологическата и педагогическа теория, и практика. Още повече, че изследване точно в тези параметри не е реализирано у нас.

Поставените цели и задачи са релевантни на концепцията на дисертационния труд.

Познаване на проблема

Зои Диамантопулу, чрез своята работа, показва много добро познаване на изследваните конструкти. Същите са разгледани в полето педагогическа и училищна психология. Разкрива се тяхната многоплановост и детерминираност.

Методика на изследването

За реализирането на целта и задачите, и за доказване на хипотезите, докторантката е използвала адекватен изследователски инструментариум за получаване на емпирични данни. Целесъобразно са използвани личностна скала и тест за ценностни ориентации.

Организационните и научно-изследователски задачи са формулирани ясно.

Издигната са три хипотези, които са основата на собственото емпирично изследване. Самите хипотези са формулирани прецизно.

Обща характеристика и оценка на дисертационния труд

В обем от 199 страници, дисертацията съдържа увод, три глави, изводи и препоръки за практиката, приноси, библиография и приложение. Онагледена е с таблици и графики, което улеснява възприемането на текста от читателя. Библиографията съдържа 140 източника на латиница.

Съвсем логично – първият акцент в работата е поставен върху конструктът „емоционалност“. За да се разкрият неговите характеристики, докторантката е разгледала и представила водещи теории за личността, в т.ч. психоаналитични и хуманистични концепции. Намирам подходът за целесъобразен. Във визираните теории е открояена афективната компонента. Приема се, че емоционалността влияе пряко и непряко върху стила на учителския контрол спрямо учениците, върху процесите на общуване и преподаване.

По същия начин е подходено и спрямо втория конструкт – ценности. И тук ценностните ориентации са изведени пред основни теории за личността. Акцентирано е върху тяхното проявление в труда на учителя.

Направена е връзка между емоционалността и ценностите.

Теоретичният обзор като цяло е информативен, добре структуриран и поднесен на читателя. Проличава умението на докторантката да борави с литературни източници.

Както беше отбелязано по-горе, дисертационният труд е построен върху добре осмислена концепция.

Целта, която си е поставила докторантката е да се установи съществуването на взаимовръзка между емоционалността и ценностите при учителите. В дисертационния труд същата е формулирана много обстоятелствено и преминава в хипотеза.

Обособени са организационни и научни задачи. Релевантна на концепцията е хипотезата, която предполага, че съществува правопрпорционална зависимост между степента на изразеност на емоционалността и ценностите като активен и деен живот, жизнена мъдрост, здраве, интересна работа и др. Втората хипотеза търси взаимовръзка между пола на учителите и изразеността на тяхната афективност. Третата хипотеза предполага, че има връзка между професионалния опит и ценностите.

Организацията и провеждането на психологичното изследване е реализирано при спазването на етични норми и научен подход. Изследваните лица са достатъчно на брой. Използвани са релевантни методи за изследване и статистически процедури. Статистическата обработка на резултатите е реализирана с програма SPSS v.20, като са използвани статистическите методи:

1. Статистическа процедура Т-тест (Independent Samples T-Test).
2. Линеен регресионен анализ (Linear Regression Analysis).

Анализът на резултатите е построен върху интерпретирането на резултатите от всеки от тестовете. Доказва се основното допускане за зависимост между емоционалността и ценностите при учители. Установено е, че връзката между двете променливи е право-пропорционална, която се доказва от стойността на корелационния коефициент $R=0.488$. R Square или коефициентът на детерминация е 0.238 , т.е. има зависимост 23.8 %. Всяка от ценностите е анализирана със статистически методи, което подкрепя обобщените резултати.

Използваните статистически процедури показват умението на докторантката да извършва съответните анализи и да тълкува получените резултати.

Получени са резултати по показателите полови различия и професионален опит.

Докторантката демонстрира добри аналитични способности.

Формулираните изводи са коректни и очертават интересни тенденции относно връзките между емоционалността и отделните ценности при учителите.

Данните показват, че и трите хипотези се потвърждават.

Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

В научния труд е направено компетентно теоретично изследване на концепциите за емоционалността и ценностите при учителите.

Създадена е оригинална концепция на дисертационния труд.

Реализирано е значимо емпирично изследване. Докторантката е съумяла да изведе тенденции относно връзките между изследваните конструкти.

Авторката има компетентността целенасочено да изследва хипотези и да тълкува статистическите данни.

Реализираното емпирично изследване и направените на тази основа изводи са ценни за психологическата теория и практика, както и за образователната система.

Формулираните от докторантката приноси са релевантни по отношение на постигнатото.

Преценка на публикациите по дисертационния труд

Зои Теодорос Диамантопулу има три публикации, които са пряко свързани с темата на дисертационния труд. Същите са публикувани в годишник по психология и сборници от научни конференции.

Лично участие на докторанта

Нямам съмнение, че докторантката е реализирала самостоятелно теоретичното и емпиричното изследване, както и анализа, и интерпретациите на резултатите.

В дисертацията не се установява наличие на плагиатство.

Автореферат

Авторефератът отразява коректно основните моменти от дисертационният труд в структурно и съдържателно отношение.

В стилистично отношение работата е издържана добре.

Критични бележки и препоръки

Считам, че целта би могла да бъде формулирана по-прецизно.

Заключение:

Дисертацията на Зои Теодорос Диамантопулу отговоря на изискванията за подобен научен труд. Същата е реализирана на добро научно равнище.

Докторантката има задълбочени психологически знания и компетентности.

Всичко това ми дава основание убедено да гласувам положително за присъждането на ОНС „доктор“ на Зои Теодорос Диамантопулу по Научна област 3. „Социални, стопански и правни науки“, Професионално направление 3.2 „Психология“, научна специалност „Педагогическа и възрастова психология“, и препоръчвам на членовете на НЖ също да гласуват положително.

Благоевград

11.10.2021 г.

Рецензент:

(доц. д-р Стоил Мавродиев)